

AI I SLÖJDUNDERVISNING

Skapad av Tony Björnvik

I denna handledning skissar jag upp ett första exempel hur AI kunde användas i slöjdundervisning!

Kan mina elever använda AI-verktyg i min slöjdundervisning?

Ja det kan de! Men eleverna ska inte själva skaffa AI konton. Det är utbildningsanordnarens (kommunens) **skyldighet** att tillhandahålla AI-verktyg åt eleverna som uppfyller alla lagstadgade krav. Utbildningsanordnaren är också den som ska göra upp en plan för hur AI-verktyg får användas.

Före du börjar använda AI-verktyg behöver din kommun ha gjort upp anvisningar för hur olika AI-system kan tas i bruk.

Det rekommenderas att alla får utbildning i ansvarfull användning av AI. Användandet av AI ska vara pedagogiskt motiverat och främja målen i läroplanen. Det rekommenderas också att man gör upp en plan med eleverna över hur AI får och kan användas.

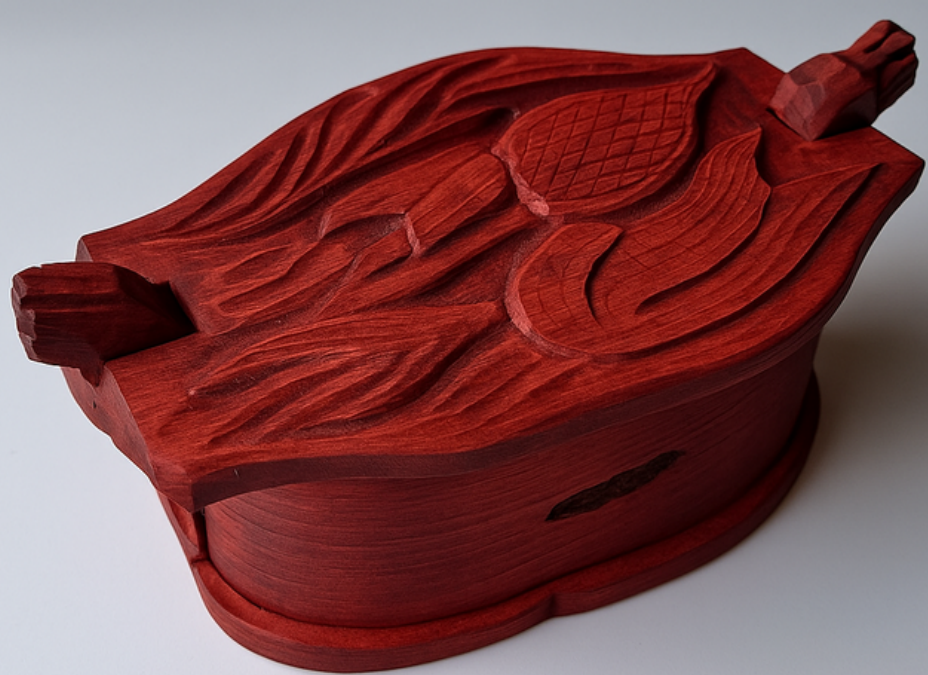
Okej, hur kunde en sådan plan se ut?

Perkins et al. (2024) har skissat fram en skala som beskriver AI-användandet i fem nivåer, för varje nivå ökar tillåtelsen av AI-verktyg i undervisning. **I min studie har jag omarbetat skalan och gjort den ämnesspecifik för slöjden. Ta del av den här nedan!**

	Steg	Hur?	Exempelfrågor till AI-verktyg
1	Ingen AI	Eleven slöjdar utan att använda AI-verktyg.	
2	AI användas för att redigera egna bilder och filer	Eleven kan använda AI för att redigera egen bild inför laserskärning eller för att göra tillverkningen av något moment snabbare. Läraren avgör vilka bilder eleven kan redigera med AI.	“Kan du redigera ihop dessa två bilder så att bokhyllan jag planerat placeras på väggen i mitt sovrum?” “Kan du visa en bild på denna träbricka fast gulmålad?” “Jag ska gravera den bifogade bilden med en laserskärare, kan du förenkla bilden och endast använda linjer?”
3	AI används för att utföra ett visst moment i slöjdprocessen	AI kan användas för att skapa arbetsordningar och bilder till elevens planerade produkt eller för att rådfråga vid problem. Läraren avgör vilket moment som kan utföras med AI.	“Skapa en bild på skohylla som är designad att likna en krokodil, det ska finnas tänder på höger kortsida och på toppen ska det finnas ett mjukt sittunderlag i krokodilmönster” “kan du skapa en arbetsordning i punktformat för min korkodil-inspirerade skohylla? Den ska vara byggd av...”
4	AI används som stöd i hela slöjdprocessen	Eleven kan använda AI för att planera produkter, utvärdera sina idéer och få handledning i tillverkningen. Eleven måste hänvisa hur AI påverkat slöjdprocessen.	“Kan du ge tre olika förslag hur jag färgar ett tyg så att det ser ut som krokodilhud?” “Jag har tänkt betsa skohyllan grön, blir det bra?” “Nu ska jag borra hålen till skohyllan, kan du beskriva hur ska jag göra?”
5	AI används fritt i alla steg av slöjdprocessen	Eleven använder AI för att planera och tillverka en produkt utan att skilja på vad som är AI-genererat. Eleven måste inte hänvisa hur hen använt verktyget.	“Kan du orientera mig inom knivslöjd?” “Kan du ge förslag på saker jag kan tillverka av trä till mitt gaming rum?” “Kan du beskriva alla steg i hur jag tillverkar en hållare för mina hörlurar”

Kan du göra en bild där asken jag bifogar är betsad röd?

Skapa en bild på skohylla som är designad att likna en krokodil, det ska finnas tänder på höger kortsida och på toppen ska det finnas ett mjukt sitt-underlag i krokodilmönster.

Här är lite exempelsvar av ChatGPT. När man ber AI svara på en fråga eller utföra en uppgift (att prompta) ska man vara specifik och utforma frågan utifrån det svar man vill ha!

Vad kan jag slöjda i trä till mitt gamingrum? Jag går i femman och spelar på dator

- Tangentbords-vagga: lutar tangentbordet, plats under för musmatta
- Mus-bungee: håller mus-sladden ur vägen
- USB-stickshållare "loot-kista": ordning på USB-minnen/donglar
- Skärmstativ med LED-glow: lyfter skärmen, LED-ljus under
- Kabel-kanal "sladdbro": gömmer och styr kablar bakom skärmen
- Webbkamera-arm: ställbar arm som sätter kameran i ögonhöjd

OpenAI. (2025). ChatGPT free (OpenAI-modell o3) [storspråksmodell] Tillgänglig <https://chat.openai.com/chat>. Citerad 19 maj 2025.

Kan du ge förslag hur jag färgar ett tyg så att det ser ut som krokodilhud? Skriv en kort beskrivning.

Så färgar du tyg som krokodilhud – snabbt och enkelt:

- Tvätta tyget så det är rent.
- Måla basfärg (mörkgrön eller svart) tunt över hela tyget, låt torka.
- Pensla ett nät av breda linjer med batikvax eller resist-pasta för att skapa "sprickor" mellan fjällen.
- Måla ljusare grön färg över hela tyget ovanpå vaxet.
- Stämpla fjällmönster med en gummistämpel doppad i mörk färg för att få detaljer.
- Låt torka och stryk med bakplåtspapper emellan för att fixera färgen och ta bort vaxet.
- Skölj bort rester av vax/pasta i ljummet vatten, låt torka.

Vad ska jag göra när min träbit spricker?

När din träbit spricker kan du göra så här:

- Sluta såga eller fila direkt för att inte sprickan blir större.
- Undersök sprickan: Är den ytlig eller djup?
- Limma sprickan med trälim (t.ex. vitt PVA-lim):
- Öppna sprickan lite försiktigt och droppa lim i.
- Torka bort överflödigt lim.
- Tryck ihop biten med tvingar och låt torka minst 30 minuter.
- Förstärk vid behov: Om sprickan är lång kan du fästa små træklossar eller nålar tvärs över sprickan för extra styrka.
- Slipa efter limmet torkat så ytan blir jämn igen.
- Om sprickan är för stor: fråga läraren om du kan byta träbit eller göra ett nytt projekt.

Tips: Trä spricker ofta om du sågar för snabbt eller om träet är torrt och sprött. Ta det lugnt och såga försiktigt!

“Använd AI endast som ett hjälpmedel, AI borde vara sista steget, inte första” (Selwyn, 2025)

Även om du inte använder AI i din slöjdundervisning så kan eleverna självmant använda AI om de tillgång till egen teknik hemma, därför är det viktigt att vara tydlig hur eleverna får använda AI i slöjdprocessen!

Kom ihåg! AI-verktyg gör misstag och användaren behöver förhålla sig kritiskt till alla svar. AI-verktyg fungerar bäst för utvalda moment och slöjdämnet får inte förskjutas från långsiktiga och innovativa arbetsprocesser som ger tillfredsställelse och stärker självkänslan hos eleverna.